

Bijlage 1 - Uitwerking van de aanbevelingen

1. Aanbevelingen die breed draagvlak hebben maar nog uitgewerkt dienen te worden voor implementatie

Voor onderstaande aanbevelingen bestaat breed draagvlak. Nadere uitwerking is echter gewenst of al voorzien (bijvoorbeeld middels de strategische agenda) voor tot implementatie kan worden overgegaan.

De bestuurlijke afstemmingsplatforms

Aanbeveling 2 onderzoeksteam: "De MRDH moet (in verlengde van bovenstaande [aanbeveling 1]) een discussie voeren over de uitbreiding van het aantal taken (pijlers). Deze discussie dient in het licht van de bestaande gemeenschappelijke regeling te worden gevoerd. Op basis van de groepsgesprekken concluderen wij dat vele gemeenten wonen en ruimtelijke ordening zouden willen toevoegen. Er zijn echter ook gemeenten tegen, waardoor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling niet tot de mogelijkheden lijkt te behoren. Zonder wijziging van de gemeenschappelijke regeling kunnen diverse thema's wel een plek krijgen binnen de MRDH samenwerking (zie aanbeveling 3). Het is van belang dat deze thema's in het AB worden bediscussieerd en dat het AB een visie vaststelt over deze thema's. Bijvoorbeeld over het thema wonen en ruimtelijke ordening. Ook de provincie moet tijdig in deze discussie worden betrokken."

Aanbeveling 3 onderzoeksteam: "Wij adviseren te gaan werken met een opt-in systeem voor de terreinen die niet onder Va of onder EV in enge zin vallen. Het staat gemeenten dan vrij om op die aanvullende terreinen samen te werken aan het versterken van de regio. De MRDH-organisatie faciliteert deze tafels, op basis van een bijdrage (in euro's en ambtelijke capaciteit) van de deelnemende gemeenten naar rato van hun inwonertal. Ook de overige triple helix partners moeten hierbij kunnen aansluiten."

Voorstel

- Het onderzoeksteam stelt in aanbeveling 2 en 3 dat het met oog op de strategische agenda goed zou zijn dat de gemeenten, zonder de huidige gemeenschappelijke regeling aan te passen, met elkaar in gesprek gaan over samenwerking in MRDH-verband op andere terreinen dan Verkeer en Vervoer en Economisch Vestigingsklimaat, zoals bijvoorbeeld op het terrein van ruimtelijke ordening en wonen. Dit zou dan gaan om het in MRDH-verband faciliteren van bestuurlijke overlegtafels, zonder overdracht van bevoegdheden, waarbij besluitvorming over deelname plaatsvindt in de eigen gemeente en gemeenten ook zelf zorgen voor het inzetten van middelen en het formuleren van doelen.
- In de zienswijzen zijn uiteenlopende standpunten ingenomen met betrekking tot deze aanbeveling.
- Het algemeen bestuur herkent de brede behoefte naar afstemming in MRDH-verband op andere terreinen dan Vervoer en Economisch Vestigingsklimaat vanuit het belang van inhoudelijke samenhang voor het MRDH-gebied, alsmede vanuit het belang van het leggen van de relatie met de strategische agenda van de MRDH-samenwerking en de huidige kerntaken van de gemeenschappelijke regeling. Tegelijkertijd constateert het algemeen bestuur dat er geen draagvlak is om de gemeenschappelijke regeling aan te passen en dat gemeenten de bestuurlijke drukte ook willen beperken.
- Het algemeen bestuur stelt daarom het volgende voor:
- Met de strategische agenda als uitgangspunt kan in het algemeen bestuur worden afgestemd op andere inhoudelijke onderwerpen die raken aan de strategische agenda en de kerntaken Verkeer en Vervoer en Economisch Vestigingsklimaat, zonder overdracht van bevoegdheden. Het algemeen bestuur is in die zin ook een natuurlijk platform om de relatie te leggen met andere inhoudelijke onderwerpen en de bestaande netwerken en tafels in het MRDH-gebied op die terreinen.
- De gemeenschappelijke regeling voorziet daarnaast in artikel 3.5 in de mogelijkheid tot in MRDH-verband faciliteren van platforms voor afstemming, op verzoek van 2 of meer gemeenten. Het algemeen bestuur besluit over dit verzoek. Dit betekent dat coalities van gemeenten op eigen initiatief de keuze kunnen maken om in MRDH-verband een bestuurlijk afstemmingsplatform in het leven te roepen, zonder overdracht van bevoegdheden, waarbij het algemeen bestuur de relatie legt met de strategische agenda en de kerntaken. De gemeenten zijn hierbij wel zelf

verantwoordelijk voor het inzetten van middelen en het formuleren van doelen, waarbij besluitvorming over deelname plaatsvindt in de eigen gemeente. Deze bestuurlijke afstemmingsplatforms kunnen overigens breder van samenstelling zijn dan de MRDH-gemeenten alleen, denk aan triple helix partijen, waterschappen of gemeenten buiten het MRDH-gebied. Een op te stellen verordening legt de spelregels voor het verzoek aan en de besluitvorming door het algemeen bestuur over een dergelijk afstemmingsplatform vast.

- De stuurgroep wordt gevraagd om, gehoord de discussie in het algemeen bestuur, de uitwerking van deze aanbeveling te verzorgen en hiertoe voorstellen te doen aan het algemeen bestuur. Voorgesteld wordt dat de stuurgroep hierbij een aantal gemeenten betreft. De MRDH-organisatie ondersteunt hierbij.

De adviescommissies

Aanbeveling 6 onderzoeksteam: “Met de instelling van een MRDH-klankbordgroep per gemeente, kunnen de adviescommissies – waarvan het bestaan in de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd – een lichtere invulling krijgen. Zo kunnen in plaats van de adviescommissie-bijeenkomsten brainstormmomenten en roadshows aan de voorkant van het beleidsproces worden georganiseerd. Daarnaast adviseren wij regio-dagen te organiseren waarop strategische vraagstukken worden besproken.”

Voorstel

- Het onderzoeksteam stelt in aanbeveling 6 voor om de democratische legitimatie te versterken door per gemeente een klankbordgroep van in ieder geval bestuurders en raadsleden in te stellen, de adviescommissies lichter te maken en aanvullend hierop en aan de voorkant van het beleidsproces brainstormmomenten en roadshows voor raadsleden te organiseren.
- Uit de zienswijzen blijkt dat er draagvlak bestaat om per gemeente een klankbordgroep in te stellen om, voorafgaand aan vergaderingen van de bestuurscommissies en het algemeen bestuur, tussen bestuurders en raadsleden voorstellen te bespreken en besluitvorming terug te koppelen.
- Uit de zienswijzen blijkt daarnaast duidelijk dat de invulling van de adviescommissies niet lichter, maar anders moet worden vormgegeven, aan de voorkant van het beleidsproces. Ook is er behoefte aan het organiseren van brainstormmomenten en roadshows om niet alleen de leden van de adviescommissie, maar alle raadsleden meer te betrekken.
- Het algemeen bestuur is van mening dat de betrokkenheid van gemeenteraden bij de input, throughput en output van beleid versterkt kan worden, binnen de gemeenten maar ook in MRDH-verband.
- Het algemeen bestuur stelt daarom het volgende voor:
- De adviescommissies worden eerder in het beleidsproces gepositioneerd, voordat door de bestuurscommissies en/of het algemeen bestuur beleidsbeslissingen worden genomen of daarover zienswijze-procedures worden gestart. De adviescommissies komen daartoe geregeld bij elkaar en kunnen vooraf op een meer kaderstellende wijze dan nu gevraagd en ongevraagd advies geven aan de bestuurders, die ook in de vergaderingen aanwezig zijn. De instellingsbesluiten en de reglementen van orde zullen daarop aangepast worden. Daarin zal ook de mogelijkheid tot inspraak voor burgers worden opgenomen.
- Het instellen van een digitaal informatiesysteem en het opstellen van een inhoudelijke termijnagenda kunnen helpen om de informatiepositie van de adviescommissies en de gemeentelijke klankbordgroepen en gemeenteraden te versterken. De openbare agenda en stukken van de vergaderingen van de bestuurscommissies en het algemeen bestuur worden voorafgaand door de MRDH-organisatie actief gedeeld met de adviescommissies. Deze stukken kunnen ook benut worden door de gemeentelijke klankbordgroepen en gemeenteraden.
- Daarnaast worden er periodiek brainstormmomenten en roadshows georganiseerd om alle gemeenteraadsleden nauwer bij de inhoud te betrekken.
- De verantwoording en controle achteraf hebben, net als nu, plaats in de eigen gemeenteraad met de eigen bestuurders. Doordat de adviescommissies eerder in het beleidsproces betrokken worden, hoeven zij geen advies meer uit te brengen over onderwerpen die reeds voor zienswijze voorliggen in de gemeenteraden.
- De stuurgroep wordt gevraagd om, gehoord de discussie in het algemeen bestuur, de uitwerking van deze aanbeveling te verzorgen en daartoe voorstellen aan het algemeen bestuur te doen.

Voorgesteld wordt dat de stuurgroep een aantal leden van de adviescommissie betreft bij de uitwerking. De MRDH-organisatie ondersteunt hierbij.

Aanbeveling 1 onderzoeksteam: “Een aanscherping van het inhoudelijke verhaal van de MRDH is gewenst. De MRDH moet de studies, waarin ambities en logische taakgebieden worden aanbevolen, bundelen en komen tot een keuze van een aantal heldere kernopgaven. Deze moeten herkenbaar zijn voor deelnemende gemeenten, maar ook voor samenwerkingspartners. De MRDH-organisatie wordt aangeraden hier een strategische discussie voor te organiseren tussen alle MRDH-partners.”

Reactie van het algemeen bestuur:

- Het algemeen bestuur herkent het belang dat het inhoudelijk verhaal van de MRDH bekend is en wordt herkend door de 23 gemeenten en de partners.
- Op grond van de GR MRDH wordt er vierjaarlijks voor elke nieuwe bestuursperiode een strategische agenda opgesteld. Bij het opstellen van de strategische agenda 2018-2022 wordt aan deze aanbeveling invulling gegeven.
- De strategische agenda 2018-2022 wordt in samenspraak met de 23 gemeenten opgesteld.
 - In de strategische agenda worden de ambities en kernopgaven in samenspraak met de 23 gemeenten geformuleerd en gebundeld.
 - De inhoudelijke discussie hierover wordt zowel met de huidige als de nieuwe gemeentebesturen gevoerd, waarna in 2018 het voorstel voor de strategische agenda in een zienswijzeprocedure aan de 23 gemeenten wordt voorgelegd.
 - Vaststelling vindt derhalve door het nieuwe algemeen bestuur plaats.
 - Aanvullend aan de strategische agenda zal de MRDH-organisatie een voorstel doen om het aantal bestuurlijke en ambtelijke overleggen in en om de MRDH te verminderen en scherper te verbinden aan de opgestelde kernopgaven.
- De stuurgroep treedt in overleg met de bestuurlijk eigenaar van de strategische agenda om te bekijken hoe deze aanbeveling goed belegd kan worden in het proces van de strategische agenda.

Aanbeveling 5 onderzoeksteam: “Elke gemeente moet een MRDH-klankbordgroep inrichten of versterken die structureel geïnformeerd (zie aanbevelingen hoofdstuk 4 en 5) is en op vaste momenten bijeenkomt, geënt op de beleidscyclus van de MRDH. De klankbordgroep draagt zorg voor een vroegtijdige en heldere standpuntbepaling van de gemeente, en zorgt voor een grotere impact van de gemeente in het AB en de bestuurscommissies.”

Reactie van het algemeen bestuur op aanbeveling 5:

- De aanbevelingen 5 en 6 hangen nauw met elkaar samen.
- Het algemeen bestuur onderschrijft het belang van een goede interne afstemming van MRDH-onderwerpen binnen de gemeenten via een gemeentelijke MRDH klankbordgroep. De keuze of en hoe een dergelijke klankbordgroep in te richten is uiteraard aan de gemeenten zelf. Het algemeen bestuur wil daarbij de volgende overwegingen meegeven:
 - Dit biedt de betrokken raadsleden de mogelijkheid om vroegtijdig betrokken te zijn bij de standpuntbepaling van de gemeente. Met een eenduidige overlegstructuur binnen de gemeente kunnen stukken in gezamenlijkheid van bestuurders en raadsleden worden voorbereid hetgeen recht doet aan de democratische legitimatie.
 - Dit draagt ook bij aan een grotere impact van gemeenten op het MRDH-beleid en de besluitvorming.
 - De huidige invulling van een dergelijke klankbordgroep in bijvoorbeeld de gemeenten Delft, Westland en Capelle aan den IJssel kunnen als voorbeeld dienen voor andere gemeenten.
- In het MRDH coördinatoren-overleg zullen best-practices van de klankbordgroepen worden gedeeld en zal worden besproken op welk moment in de besluitvormingscyclus de klankbordgroepen het beste bijeen kunnen komen. De MRDH-coördinatoren kunnen de uitwerking van de gemeentelijke MRDH-klankbordgroep samen met de griffiers initiëren en verder vorm geven.

Aanbeveling 4 onderzoeksteam: “De MRDH-besluitvormingscyclus moet verhelderd en geëxpliciteerd worden. Dit houdt in dat de cyclus en rollen van betrokkenen helderder beschreven en krachtiger

gecommuniceerd moeten worden, zodat betrokkenen op ieder moment precies weten waar een onderwerp zich bevindt in de cyclus, hoe dit samenhangt met andere onderwerpen en op welk moment zij hun stem kunnen doen gelden. De rollen van het AB en DB moeten strategischer worden en de financiële controle op de MRDH dient te worden uitgewerkt.”

Aanbeveling 10 onderzoeksteam: “De MRDH-organisatie moet er zorg voor dragen dat de stukkenstroom richting de gemeenten beter behapbaar wordt. Dat betekent minder stukken, kortere stukken en helderdere stukken. De MRDH-organisatie moet ieder stuk dat richting de gemeenten gaan voorzien van een heldere samenvatting, waarin het betreffende stuk ook in de context en langere ontwikkellijn geplaatst wordt. De annotatie van de stukken, die voor elke gemeente anders zal zijn, wordt door het ambtelijk apparaat in de gemeenten gemaakt.”

Aanbeveling 11 onderzoeksteam: “De MRDH-organisatie moet een digitaal informatiesysteem inrichten om de stukkenstroom beter inzichtelijk te maken en informatie gelijktijdig beschikbaar te stellen. Dit moet aansluiten op de systemen waar de gemeenten intern al mee werken, zodat gemeenten in hun eigen digitale informatiesysteem kunnen blijven werken en ook zelf gemeentelijke documenten over de MRDH kunnen toevoegen.”

Aanbeveling 12 onderzoeksteam: “Dit informatiesysteem zou onderdeel moeten zijn van een bredere online werkomgeving voor de MRDH, waarin raadsleden (maar ook bedrijfsleven en kennisinstellingen uit de regio) online kunnen bijdragen aan ideevorming. Daarnaast kan op een besloten deel van deze portal de online samenwerking tussen ambtenaren worden vormgegeven: zo kunnen ambtenaren van de MRDH-organisatie en de MRDH-gemeenten elkaar gemakkelijker vinden, wordt communicatie versterkt, kan locatie-onafhankelijk worden samengewerkt en kunnen best practices worden gedeeld.”

Reactie van het algemeen bestuur op aanbeveling 4, 10, 11 en 12:

- De aanbevelingen 4, 10, 11 en 12 hangen nauw met elkaar samen
- Het algemeen bestuur is en blijft eindverantwoordelijk voor de gehele MRDH en de samenhang van de inhoud. Het dagelijks bestuur is en blijft de agendacommissie van het algemeen bestuur en is tevens verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering.
- Het algemeen bestuur herkent de wens dat de besluitvormingscyclus verhelderd en geëxpliciteerd moet worden en dat de stukkenstroom beter behapbaar moet worden gemaakt.
- het algemeen bestuur neemt deze aanbevelingen daarover ter harte. De stuurgroep wordt gevraagd deze aanbevelingen uit te werken. De MRDH organisatie ondersteunt dit. De volgende onderdelen worden ter overweging meegenomen:
 - Het inrichten van een digitaal informatiesysteem dat aansluit bij de systemen waar de gemeenten reeds mee werken. In principe wordt de huidige begrotingsruimte voor zover mogelijk benut, maar wanneer dit budgettaire of andere relevante consequenties heeft zal dit via de stuurgroep geagendeerd worden bij het algemeen bestuur;
 - Het verhelderen en expliciteren van de MRDH-besluitvormingscyclus middels een digitaal informatiesysteem en het actief delen van de agenda en stukken van het algemeen bestuur en de bestuurscommissies met adviescommissieleden;
 - Dat elk besluit genomen kan worden op basis van een samenvatting van 1 á 2 pagina's om de stukkenstroom overzichtelijk en behapbaar te maken en dat het digitale informatiesysteem instrumenteel is aan de tijdige en volledige beschikbaarheid van stukken. Uiteraard zal alle achterliggende documentatie beschikbaar komen via het digitaal informatiesysteem.
- Het algemeen bestuur herkent daarnaast de wens om de rekeningencommissie bestaande uit raadsleden meer in positie te brengen. De stuurgroep wordt gevraagd om samen met een aantal leden van de rekeningencommissie een voorstel te doen voor het nader invullen van de rol van de rekeningencommissie bij de financiën. De MRDH-organisatie ondersteunt.

Aanbeveling 7 onderzoeksteam: “Om uitvoering te kunnen geven aan de MRDH-strategie zou de MRDH meer gebruik moeten maken van de ambtelijke capaciteit van de gemeenten. Gemeenten moeten zich ruimhartig opstellen in het beschikbaar stellen van ambtelijke capaciteit aan de

samenwerking en duidelijk kiezen aan welke specifieke onderwerpen binnen MRDH-verband zij prioriteit geven.”

Aanbeveling 8 onderzoeksteam: “Voor het inzetten van ambtelijke capaciteit zijn de gemeentesecretarissen in eerste instantie verantwoordelijk. Het MRDH-gemeentesecretarissenoverleg moet geactiveerd worden, zodat onderling goede afspraken gemaakt kunnen worden gemaakt over het organiseren van de benodigde capaciteit binnen de gemeenten.”

Reactie van het algemeen bestuur op aanbeveling 7 en 8:

- Het algemeen bestuur ziet deze aanbeveling in het licht van de ‘Van, Voor en Door’ gedachte en acht het van belang dat over en weer meer van elkaars ambtelijke capaciteit gebruik gemaakt moet worden;
- Het algemeen bestuur verzoekt de gemeentesecretarissen, in samenwerking met de directie van de MRDH-organisatie, om daar waar nodig ambtelijke capaciteit beschikbaar te stellen voor de gewenste samenwerking.
- Ook kan door meer gebruik te maken van de ambtelijke capaciteit in gemeenten meer uitvoering gegeven worden aan het koppelen van de gemeentelijke en de MRDH strategie. In voorgenoemd verzoek zal het algemeen bestuur de gemeentesecretarissen vragen om samen met de directie van de MRDH-organisatie met een voorstel te komen voor het versterken van het ambtelijke strategisch netwerk.
- De stuurgroep bewaakt de voortgang van de uitwerking van deze aanbevelingen.

2. Aanbevelingen die breed draagvlak hebben en direct geïmplementeerd kunnen worden

Over onderstaande aanbevelingen bestaat breed draagvlak. Deze kunnen direct worden overgenomen, of worden ondervangen in reeds lopende processen.

Aanbeveling 9 onderzoeksteam: “Ook griffiers moeten elkaar in MRDH-verband gaan vinden. Een eerste belangrijk resultaat van deze samenwerking is de voorbereiding van een MRDH-inwerkpakket voor nieuwe raadsleden na de gemeenteraadsverkiezingen. Ook kunnen in dit verband best practices over de gemeentelijke klankbordgroepen worden gedeeld.”

Reactie van het algemeen bestuur op aanbeveling 9:

- Het algemeen bestuur onderschrijft het belang dat ook de griffiers elkaar treffen en onderling afstemming zoeken.
- Bijvoorbeeld op onderwerpen als (eenduidige) informatievoorziening richting raadsleden (dit hangt samen met aanbeveling 10), de uitwerking van de gemeentelijke MRDH-klankbordgroepen (aanbeveling 5) en het maken van een jaarlijkse agenda.
- Het algemeen bestuur verzoekt de griffiers, in samenwerking met de MRDH-organisatie, een voorstel uit te werken voor eenduidige informatievoorziening richting raadsleden en het initiatief te nemen voor de voorbereiding van een MRDH-werkpakket voor nieuwe raadsleden, in afstemming met het introductieprogramma dat vanuit de MRDH wordt opgesteld..

Aanbeveling 13 onderzoeksteam: “De MRDH geniet een zeer geringe naamsbekendheid bij burgers, maar dit hoeft niet geproblematiseerd worden. De MRDH-organisatie zou niet extra belast moeten worden met meer communicatie naar burgers. De MRDH-organisatie moet zich met name richten op de interne informatievoorziening en het ondersteunen van de gemeenten bij het boeken van resultaat, waarover de gemeenten vervolgens moeten communiceren met hun inwoners.”

Aanbeveling 14 onderzoeksteam: “Zowel raadsleden als bestuurders hebben de taak om over de MRDH te communiceren. Met name burgemeesters moeten hun bestuurlijke kracht meer inzetten om het MRDH-netwerk voor het voetlicht te brengen in de lokale media, maar ook in de Haagse en Brusselse arena.”

Reactie van het algemeen bestuur op aanbeveling 13 en 14:

- Het algemeen bestuur onderschrijft deze aanbevelingen volledig en is de bestuurders en raadsleden die zich inzetten voor de regio zeer erkentelijk.
- De MRDH-organisatie richt zich, op aanbeveling van het onderzoeksteam, niet op de communicatie met burgers, anders dan zij via haar website doet. Dit sluit aan op de huidige communicatiestrategie. Hierin staat centraal dat de communicatie vanuit de MRDH tot doel heeft om de meerwaarde en kracht te laten zien van de 23 samenwerkende gemeenten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, het eigenaarschap van de gemeenten te vergroten, werken aan meer samenhang en het zichtbaar maken van tastbare voortgang als bewijslast voor de gezamenlijke ambitie (werken aan een Europese topregio). De bestuurders van de MRDH hebben een centrale rol in de corporate communicatiestrategie. Zij zijn de ambassadeurs van de Metropoolregio, spreken namens de 23 samenwerkende gemeenten en maken de resultaten van de Metropoolregio zichtbaar. Dit versterkt de verbinding tussen en het eigenaarschap van de 23 gemeenten en draagt bij aan het tot uitvoering brengen van het principe 'van, voor en door de 23 gemeenten'. In de media en bij bijeenkomsten dragen de MRDH-bestuurders de gezamenlijke ambitie uit en het belang van de regionale samenwerking voor de gemeenten/inwoners.
- Deze communicatie inzet over de MRDH door raadsleden en bestuurders kan wel verder verbreed worden. De MRDH-organisatie kan de bestuurders en raadsleden hier vanuit public-affairs en strategische communicatie in ondersteunen.